

gyon jól élnek az előadóművészekből – a koncert- vagy fesztiválszervezők, kiadók, minden olyan szervezet, amely abból szerzi a jövedelmét, hogy valamilyen módon zenét értékesít – most a kisujját sem mozdítja, hogy ezeknek az embereknek segítsen.

■ *Miközben például a zenemegosztó platformok bevétele a karantén idején egyre nőtt.*

– Jelenleg is perben állunk az egyik nagy zenemegosztóval, mert még azt sem hajlandó Magyarországon megfizetni, ami a muzsikuskoknak járna... Egyébként ez a cég más országokban komoly összeget ajánlott fel zenészeknek a vészhelyzetben a nehézségek enyhítésére. Magyarországon azonban azt látom, hogy nincs minimális szolidaritás sem, nem becsülik meg a zenészeket azok sem, akik belőlük élnek... Szerencsére azért nem minden területen ilyen a helyzet! Éppen most készítetünk egy felmérést a szimfonikus zenekari intézmények foglalkoztatási és bérvizonyairól, s nagy büszkeséggel és elismeréssel tudok csak szólni az együttesek vezetőiről, fenntartóiról, s az államról. Ugyanebben az időszakban ugyanis azok a zenészek, akik úgyszintén koncerteken játszanak, 100 százalékban kapták meg a fizetésüket. Csak dicsérni tudom azokat, akik ebben közreműködtek, akik így döntöttek, s megfelelő erkölcsi érzékkel foglalkoztak az ügygel. Ezek a vezetők úgy vélték, hogy azoknak, akik miatt a közönség bemegegy a koncertekre, kell az első helyen állniuk. Sajnos a piac másik részén a szereplők ennek az ellenkezőjéről tettek tanúbizonyságot. Szomorú az is, hogy ismét bebizonyosodott, a muzikusok jelentős része naiv, csak a művészetet foglalkozik, nem azzal, hogy ilyen helyzetben hogyan

boldoguljon. Azoknak, akik pedig csak az üzletet látják a területen, hosszú láncolata alakult ki, és az 'élelmezési lánc' végére került a zenészek döntő többsége, a sztárok, vagy bulvárhősök kivételével. Szerencsére a klasszikus zene esetében ez így nem mondható el.

■ *Sok éves szakszervezeti harc is rejlik a mögött, hogy a szimfonikus zenekarok státusszal foglalkoztatják a művészeket...*

– Igen, de azért nem csak a saját érdekünk, hogy mindez így alakult, voltak ebben partnereink is. A támogatások kapcsán pedig azt még hadd mondjam el, hogy mi a civil életből sosem kértünk semmit, akadt azonban egy ismeretlen, nem zenei cég vezetője, aki levélben érdeklődött, hogyan segíthet, majd utalta is a támogatását, amit mi szétosztottunk. De hasonló levél nem érkezett a szakmából, miközben pontosan tudjuk, hogy hány és hány haszonélvezője volt a zenészek munkájának. Persze, amíg a muzikusok ezt így tudomásul veszik, és nem tesznek ellene, addig így is marad minden. Sajnos mindez a világon mindenütt jelenlévő tendencia, Magyarországon azonban különösen háttérbe szorítják a zenészeket, akik neveltséges összegekért szerepelnek. Kérdés, hogy mi történne, ha összefognának, s azt mondanák: csak ennyiért játszunk, és ha ezt nem kapjuk meg, akkor az adott rendezvény elmarad... Nem ők veszítenék el ezzel a közönség szimpátiáját, hanem azok, akik nem hajlandóak a nekik járó összegeket kifizetni. Túl sokan élnek belőlük. Ha e téren változást lehetne elérni, akkor talán már tényleg olyan gázsikért zenélnének, amelyből akár vészhelyzet esetére is lehet tartalékolni...

R. Zs.

A Zeneművészek Nemzetközi Szövetségének (FIM) ajánlásai a zenekari zenészek munkába való biztonságos visszatéréséhez

I. Bevezető

1. A Covid-19 kitörése arra készítette a kormányokat, hogy a világjárvány megjelenésekor bezárják az élő előadások helyszíneit és megtiltsák a szabadtéri koncerteket. Ezek az intézkedések három hónap után térdre kényszerítették a zenei szektort. Ha kaptak is pénzügyi támogatást a zenészek, a zenekarok és más együttesek, ez összegében, időtartamában és a támogatással érintettek számában általában korlátozott volt. Gyakori eset, hogy a zenészek semmilyen támogatásra nem jogosultak.
2. A zenészek, a munkáltatók és a közönség közös kívánsága, hogy a koncerttermeket a lehető leghama-

rabb újranyissák és a művészi munka folytatódjék. Amint a világjárvány visszahúzódik, az adott ország helyzetétől függően az ilyen újranyitás fokozatosan engedélyezhető, de csak megfelelő biztonsági intézkedések elfogadása, végrehajtása és számonkérése mellett, hogy amikor a zenészek visszatérnek a munkába, védve legyenek a SARS-COV-2-nek való esetleges kitettségből eredő kockázatokkal szemben.

3. Ennek a dokumentumnak a célja, hogy
 - felhívja a zenei szakemberek figyelmét a kifejezetten a zenei előadásokkal összefüggő fertőzések kockázataira, és

- a munkavállalók legmagasabb szintű védelmét szem előtt tartva, általános elveket és ajánlásokat fogalmazzon meg e kockázatok kezelésére.

II. Általános ajánlások

4. A biztonsági intézkedések elfogadottságának és eredményességének a bizalom az alapja. A megfelelő bizalom megteremtése érdekében a biztonsági intézkedéseknek világosaknak, érthetőeknek, írásba foglaltaknak és következeteseknek kell lenniük minden ország minden egyes helyszínén.
5. Ahol a kockázatokat nem lehet pontosan megbecsülni, vagy ha az egészségügyi szakértők véleménye egymástól eltér, a legkisebb kockázattal járó lehetőséget kell előnyben részesíteni. A legjobb példa erre talán a cseppfertőzés kockázata, amelynek dokumentáltsága messze nem teljes. Ennek a kockázatnak a kezelésére jó válasz lehet a maximális távolságtartás és az arcmaszok viselése.
6. Ha a munkavállalónak kétségei vannak a munkahelyen biztosított védelem szintjét vagy a munkába járás kockázatait illetően, főszabály szerint mentesíteni kell őt minden munkavégzési kötelezettség alól.

III. Biztonsági intézkedések elfogadása

7. A biztonsági intézkedéseknek és az erről szóló információknak a zenészek rendelkezésére kell állniuk mielőtt visszatérnek a munkába.
8. A biztonsági intézkedéseknek független egészségügyi és tudományos kockázatelemzésen kell alapulniuk.
9. Kétség vagy a tudományos közmegegyezés hiánya esetén a legbiztonságosabb védelmi intézkedéseket kell alkalmazni.
10. Semmilyen biztonsági intézkedést nem szabad elfogadni, közzétenni vagy végrehajtani a reprezentatív szakszervezetekkel való előzetes konzultáció és párbeszéd nélkül.

IV. Kockázati tényezők.

Érintkezés elkerülése a potenciálisan fertőzött személyekkel

11. Azokat a zenészeket, akiknek (a rendelkezésre álló egészségügyi információk alapján) egy vagy több fertőzéses tünete van, fel kell menteni a próbákon és előadásokon való részvétel alól. Szigorúbb intézkedések (például rendszeres lázmérés előírása) esetén figyelemmel kell lenni arra, hogy ezek sérthetik a személyes egészségügyi adatok bizalmas kezelését.
12. Távolságtartás: két személy közötti távolságnak mindig meg kell haladnia a minimálisan előírt mértéket. A próbák vagy előadások során ennél nagyobb mozgástérre is szükség lehet a játék közben végzett természetes mozdulatok miatt. A padlón elhelyezett jelölések segíthetnek a szükséges távolság láthatóvá tételében. Mivel a minimálisan előírt távolság országonként eltérhet, kétség esetén a legbiztonságosabb

megoldást (a legnagyobb távolságot) kell alkalmazni. Ebből az is következik, hogy két zenész nem osztozhat egy kottaállványon.

13. A munkavégzés helyének alapterülete és légtere határozza meg az egyidejűleg ott tartózkodható személyek maximális számát. Ennek meghatározása a minimálisan előírt távolságtól (ld. a 12. pontot) és a helyiség légáramlásának egyéb jellemzőitől (ld. a 19. pontot) függ, amelyeknek áttekinthetőnek és könnyen megállapíthatóknak kell lenniük. A légáramlási jellemzőket figyelembe kell venni annak megállapításakor, hogy a helyiség hogyan használható próbákra vagy koncertekre.
14. Ha egy helyiséget egyszerre több személynek kell használnia, ajánlott a külön bejárat és kijárat biztosítása. Ez az intézkedés leginkább akkor fogantósítható, ha annak ellenőrzése a bejáratnál és a kijáratnál is megtörténik. Ez ugyanakkor akadályozhatja a várókba vagy a mosdókba való belépést, amelyek jellemzően egyetlen bejáratral rendelkeznek.
15. A várók és a mosdók további gondokat okozhatnak, például szűkös terek vagy a gyakori fertőtlenítési igény miatt. Ha a váró használata nem biztosítható, megoldást kell találni a hangszertokok, a ruházat és más személyes tárgyak biztonságos tárolására (amelyek szintén potenciális vírushordozók). Ha a mosdók használata nem biztosítható, a próbák és koncertek hosszát korlátozni kell.
16. Szűk területen egyirányú forgalmat kell kialakítani a minimálisan előírt távolság megtartása érdekében. Az egyértelmű eligazító jelzéseknek (padlón, falakon) a helyszín újbóli megnyitását megelőzően a helyére kell kerülniük.

Érintkezés elkerülése a potenciálisan szennyezett tárgyakkal

17. A bejáratnál és az épület más részeiben víz-alkohol oldatot tartalmazó adagolóknak kell megfelelő mennyiségben rendelkezésre állniuk.
18. A kilincsek, kottaállványok, székek stb. potenciális vírushordozók, amelyeket a megfelelő termékekkel rendszeresen fertőtleníteni kell. Különösen a kottaállványok és székek fertőtlenítését kell elvégezni minden olyan alkalommal, amikor azokat egy másik zenész fogja használni.

A cseppfertőzés elkerülése

19. Az épületeken belüli légkeringés, légcsere és légszűrés helyszínenként eltérő. Minden eset más, ezért egyedi mérlegelésre van szükség, mielőtt a helyszínt újra megnyitnák a zenészek és a közönség előtt.
20. Épületen belül arcmaszok viselése ajánlott.
21. A közönséges arcmaszok nem véd megfelelően a cseppfertőzés ellen. Maximális hatékonyságot azzal lehet elérni, ha az egy helyiségben tartózkodók mindegyike maszkot visel.

22. Az arcmaszk és a fúvós hangszerek kizárják egymást. Ilyen esetben a maszkot pajzzsal vagy független egészségügyi, illetve tudományos szakemberek által ajánlott más, hasonló szintű védelmet nyújtó védőeszközökkel kell kiváltani.

V. Szabadtéri előadások

23. A cseppfertőzés szempontjából a szabadtéri előadások kevesebb kockázattal járhatnak, mint a beltéri előadások. Számos szempontot azonban továbbra is gondosan meg kell vizsgálni, például: biztonságos utazás az előadás helyszínére, megfelelő távolságtartás, a hangszertokok és személyes tárgyak biztonságos tárolása, a székek és kottaállványok kezelése és fertőtlenítése, biztonságos hozzáférés a mosdókhoz (vagy az előadás időtartamának korlátozása), a közönség jelenlétével összefüggésben felmerülő kérdések, valamint a kiszámíthatatlan időjárási viszonyoknak (hőmérséklet, páratartalom, szél, eső...) való kitettséggel kapcsolatos gyakori problémák.

VI. A szociális partnerek közötti bizalom megteremtése és fenntartása

24. A zenészszakszervezetek és a munkáltatók ugyanazt akarják: visszatérni a munkába, amint lehetséges. Ugyanakkor abban, hogy a gyakorlatban mi a

„lehetséges”, alkalmanként eltérhetnek a vélemények. Egyes munkáltatók hajlamosak lehetnek kisebbíteni bizonyos kockázatokat, a szakszervezetek azonban kötelesek mindent megtenni azért, hogy az általuk képviselt munkavállalóknak a legmagasabb védelmet biztosítsák. Erre való jogosultságukat a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet C155. számú egyezménye is elismeri¹. Olyan határozatot vagy ajánlást tehát, amely érintheti munkavállalók egészségét és biztonságát, csak az őket képviselő szakszervezetekkel való előzetes egyeztetést követően lehet meghozni és közzétenni.

VII. Az egészségügyi információk ajánlott forrása

Risikoeinschätzung einer Coronavirus-Infektion im Bereich Musik, May 19th, 2020 (Universitäts Klinikum Freiburg, Freiburger Institut für Musikermedizin).

<https://www.mh-freiburg.de/fileadmin/Downloads/Allgemeines/RisikoabschaetzungCoronaMusikSpahnRichter19.5.2020.pdf>

¹ Ld. a 2000. évi LXXV. törvényt a munkavállalók biztonságáról, egészségéről és a munkakörnyezetről szóló, a Nemzetközi Munkaügyi Konferencia 1981. évi 67. ülészakán elfogadott 155. számú Egyezmény kihirdetéséről

Társadalmi távolságtartás a zenekaroknál

A cím már önmagában nonszensz. De hiába, ha a hátunk mögött orvul belopakodó koronavírus pandémia miatt éppen a leginkább „társas” együttműködést igénylő munkavégzés szereplőit parancsolták le elsőként a színpadról és vélhetően ők lesznek a legutolsók, akik visszatérhetnek oda. Olyan kollégák is vannak – mindenekelőtt a szabadúszók és a szórakoztatóipar művelői – akik a váratlanul rájuk törő kényszerpihenő miatt, legtöbbször megélhetési okokból, átmeneti időre más ágazatokban próbálnak munkát találni. Szerencsésebb kollégáikkal együtt ők is azon vannak, hogy mielőbb visszatérjenek eredeti hivatásukhoz. Következésképpen mindenki azon töri a fejét, hogy milyen egészségügyi óvintézkedések mellett tudna a járványveszély ellenére ismét munkába állni. Az alábbi körképben néhány megoldási kísérletet mutatunk be a legjelentősebb európai zenekarok és koncerttermek gyakorlatából.

A berlini Charité tudósai hét fővárosi zenekar felkérésére 13 oldalas tanulmányt készítettek a távolságtartásra vonatkozó ajánlásokkal, a közeljövőre tervezett próbákra és előadásokra vonatkozóan. Megállapították, hogy bizonyos feltételek megléte mellett a zenekarok talán ismét összeülhetnek. A javaslatok a Berlini Filharmonikusok, a Német Szimfonikus Zenekar (DSO), a Konzerthaus Zeneakara, a Német Opera és a Komische Oper, a Rádió Szimfonikus Zenekara és a Berlini Staatskapelle felkérésére készültek.

A hangszercsoportokra lebontott ajánlások a következők:

- a vonósok között 1.5 m-es távolságot kell tartani,
- a fafúvósok székei egymástól 2 m távolságra legyenek, a hangszereket egyszer használatos, eldobható vagy mosható kendővel kell tisztítani, illetve mentesíteni a pára- és nyállecsapódástól, míg a rézfúvósoknak további plexivédelmet javasoltak,
- az ütőhangszeresek székeit egymástól 1.5 m-re kell elhelyezni és kerülni kell a hangszerek és eszközök, mint pl. a verők közös használatát,

- a hárfákat és a billentyűs hangszereket elkülönítve, 1,5 m-es távolságra, kell elhelyezni,
- a karmester a próbák alatt legalább 2 m-re, a koncerten pedig 1,5 m-re legyen a muzsikusoktól.

Általános megelőző intézkedések:

- a tünetek ellenőrzése: napi önvizsgálat a Covid-19 fertőzésre utaló klinikai tünetek meglétére vonatkozóan: láz, köhögés, orrfolyás, torokfájás, légzési nehézség, fejfájás, izületi fájdalmak, emésztőszervi panaszok, gyengeség, szaglás és ízlelés hiánya. Amennyiben egy vagy több tünetet tapasztal magán a zenekari művész, akkor otthon kell maradnia és értesítenie kell az orvost a SARS-CoV-2 teszt elvégzése érdekében.
- a munkaadó a Covid-19 járvány tekintetében a Robert Koch Intézet által megadott kritériumok alapján magas kockázatba sorolt munkavállalók számára felmentést ad a foglalkozásegészség keretében. Amennyiben szeretnék, akkor az idősebb munkavállalók továbbra is részt vehetnek a munkában.
- a kézfertőtlenítést és a zsebkendőbe való köhögéstüszentést be kell tartani. Legalább a munkahelyre való érkezéskor és távozáskor fertőtleníteni kell a kezét.
- legalább 1.5 m fizikai távolságot kell tartani a munkavállalókkal történő szokásos érintkezéskor. A szájmascokokat a hangversenytermen kívül az öltözőkben kell őrizni, a színpadon használatuk már nem kötelező.
- az öltözők, gyakorlók és mosdók szokásos takarítása,
- a légkondicionálók csak az előírt német szabvány szerint működhetnek. Alternatív megoldásként rendszeres szellőztetés javasolt.

A tanulmány ugyanakkor hangsúlyozza, hogy az alkalmazás során figyelembe kell venni a további járványügyi tapasztalatokat és az új kutatási eredményeket. Ugyanakkor rámutat arra is, hogy a közönség védelme érdekében hozott biztonsági intézkedéseket külön kell kidolgozni.

Stefan Willich professzor a Charité Társadalmi Egészség-, Járványügyi, és Egészség- gazdaságtani igazgatója elmondta, hogy „a tanulmány fontos alapot teremt a zenekari próbák és koncertek megrendezéséhez. Mindazonáltal, kezdetben a megvalósításnak összhangban kell lennie az egyértelmű megelőző intézkedésekkel, beleértve az 1,5 m-es távolságot a vonósok és a 2 m-es távolságot a fafúvósok számára.”

Néhány héttel a berlini zenekarok után a Bécsi Filharmonikusok is megrendeltek egy kutatást, ami a zenekari muzsikuskok lélegzetét vizsgálta játék közben. A bécsiieknél a vonósjátékosok légzését vizsgálták a kutatás részeként. A Bécsi Filharmonikus Zenekar közzétette a kutatás eredményét, ami arra irányult, hogy hangszerjáték közben a muzsikuskok lélegzete milyen messzire jut. A vizsgálat nyilvánvalóvá tette, hogy szemben bizo-

nyos elméletekkel, nincs nagyobb rizikója a Covid-19 terjedésének a hangszerjáték során.

A kutatás, amire május elején került sor, a zenekar tagjainak közreműködésével valósult meg. Mindegyik játékos orrába aerosolos eszközt helyeztek, amin keresztül finom keveréket juttattak a tüdejükbe. Ezt követően fekete vászon elé ültették őket, homlokukon nagyon erős világítással és játék közben lefényképezték. Ez a módszer lehetővé tette, hogy megfigyeljék milyen messzire jut el a kilélegzett pára a levegőben.

Az eredmények azt mutatták, hogy a vonósok esetében nem volt különbség abban a tekintetben, hogy a lélegzet milyen messze jutott el a játék közben, illetve a nyugalmi helyzetben történő kilégzésnél. Az apró cseppek legfeljebb 50 cm távolságra jutottak el. A réz- és fafúvós játékosoknál a légzéstechnikától függetlenül a száj közelében figyeltek meg párafelhőket, míg a hangszernyílások környékén nem lehetett jelentősebb mennyiségű párafelhőt felfedezni. Egyetlen kivételt a fuvola jelentett, ahol a cseppek a játékostól mintegy 80 cm-re is eljutottak, ami azonban még mindig a fizikai távolságtartás megengedett legkisebb határán belül maradt.

A vizsgálat arra a konklúzióra jutott, hogy a zenekarban együtt muzsikáló zenekari tagok nincsenek jobban veszélyeztetve, amennyiben betartják az egymástól való legalább egy méteres távolságot. Daniel Froschauer hegedűművész, a Bécsi Filharmonikusok elnöke úgy nyilatkozott, hogy a legmagasabb színvonalat tudják nyújtani, ha ésszerű körülmények között játszhatnak, hogy mind zeneileg, mind művésziileg a szokásos módon működhessenek, a zenekari hangzás homogenitásának és minőségének garantálása érdekében. Június 11-ig Ausztriában 16 936 koronavírus-megbetegedést regisztráltak és 674 haláleset fordult elő. Ezért május végétől ismét rendezhetnek hangversenyeket, legfeljebb 100 főnyi közönség előtt. Július elsejétől ez a szám 250-re emelkedik, augusztus 1-jétől pedig 500 személyes koncerteket tartanak majd.

Eközben azonban a többi osztrák zenekar sem maradt tétlen. Közülük nyolcan levéllel fordultak az osztrák kulturális államtitkárhoz, hogy miként lehetne a járványveszély idején ismét koncerteket tartani.

A nyolc zenekar igazgatója nyílt levélben szólította fel az osztrák kormányt is a hangversenytermi előadások megtartására. Levelükben azzal érveltek, hogy a hangversenyek nem csak gazdasági szempontból fontosak, hanem „társadalmi-egészségügyi tekintetben is rendkívül nagy jelentőségük van.”

Az osztrák kulturális államtitkárhoz, Ulrike Lunacekhez intézett levél leszögezi, hogy ha a kiskereskedelem és az oktatási intézmények már újra megnyithatták kapuit, akkor a kulturális szervezeteket is azonos elbánásban kell részesíteni. Rámutat, hogy március óta semmilyen kulturális eseményt nem engedélyeztek, és hogy a művészet és a kultúra – de különösképpen a zene – hozzájárul az emberek egészségének jobbá tételéhez.

Nem utolsósorban pedig maguknak a muzsikuskoknak is lehetővé kell tenni, hogy gyakorolhassák hivatásukat, saját egészségük megőrzése érdekében.

A levélhez mellékelte dokumentum részletezi azokat az intézkedéseket, amelyeket a zenekarok terveznek bevezetni annak érdekében, hogy visszatérhessenek a színpadra. Ez garantálja, hogy kizárólag teljesen egészséges muzsikuskok és munkatársak vegyék fel ismét a munkát, a magas kockázatba tartozó munkavállalók teljes mentesítése mellett. A művészek egészségi állapotát naponta ellenőriznék, és aki koronavírusra utaló tüneteket mutat, annak megtiltanák az épületbe való belépést. Valamennyi zenekari művésznek meg kell

tartania a legalább egy méteres távolságot, a fafúvósokat pedig plexifallal választanak el. Az olyan hangszereket, mint például a timpani csak egyetlen játékos használhatná. A színpadon kívül kötelező lenne a védőmaszk viselése. Rendkívüli takarítási időket iktatnának be, fertőtlenítéssel és gyakori szellőztetéssel egybekötve.

A levelet a linzi Bruckner Zenekar, a grazi Filharmonikus Zenekar, a Karintiai Szimfonikus Zenekar, a salzburgi Mozarteum Zenekara, az ORF Szimfonikus Zenekara, az innsbrucki Tiroli Szimfonikus Zenekar, az alsó-ausztriai Tonkünstler Zenekar, valamint a Bécsi Szimfonikus Zenekar vezetői írták alá.

A kulturális államtitkártól azt várják, hogy bemutasson egy tervezetet arra vonatkozóan, hogy a kulturális eseményeket milyen menetrend szerint rendeznék meg júliusban és augusztusban. Az államtitkár asszony mindezt a Covid-19 járvány terjedésének alacsony számaitól tette függővé.

A Bécsi Filharmonikus Zenekar júniustól azonban már ismételten élő hangversenyeket rendez, éppen annak a maga az együttes által megrendelt vizsgálatnak köszönhetően, ami igazolta, hogy a közös muzsikálás nem jelent fokozott kockázatot az előadóművészekre. A Musikverein kapuját a közönség védelmében természetesen a társadalmi távolságtartás új szabályainak megfelelően csökkentett számú közönség előtt nyitják meg.

A júniusban rendezendő hangversenyek műsorát „Ismét játszunk” szlogennel a Filharmonikusok honlapján tették közzé a következő üdvözlő szöveg kíséretében: „Nagy örömünkre szolgál, hogy hosszú szünet után fokozatosan ismét folytathatjuk koncertező tevékenységünket a Musikvereinben kislétszámú közönség előtt rendezett egyéni hangversenyekkel. A hivatalos előírások miatt a férőhelyek száma rendkívül korlátozott, épp ezért nincs nyilvános jegyértékesítés. Alacsony számú kontingens áll a családtagok és azon támogatóink rendelkezésére, akik mellettünk álltak a válság idején. Szí-

A Berli Filharmonikusok, Kirill Petrenko és Christiane Karg egyik koncertje élő adásban a távolságtartás jegyében, üres nézőtérrel. (Forrás: The New York Times)

ves megértésüket kérjük és mindent megteszünk annak érdekében, hogy minél szélesebb közönséghez eljussunk a közvetítések és streaming révén. Reméljük, hogy ismét találkozhatunk Önökkel, amikor októberben elkezdődnek bérletes hangversenyeink!”

Ugyanakkor arra is felhívják a figyelmet honlapjukon, hogy a júniusi program teljesen eltér az erre a szezonra eredetileg tervezett, és a járvány miatt lemondott műsorsortól, ezért az azokra előre megváltott jegyek és bérletek a most meghirdetett koncertekre nem érvényesek. A koncerteket az Aranyteremben és a kisebb befogadóképességű Üvegteremben egyaránt 100-100 fő számára rendezik meg, kizárólag internetes elővétel mellett. A közönség számára az épületbe való belépéskor kötelező a maszk viselése, amit csak a kijelölt ülőhely elfoglalását követően lehet levenni. A hangversenyek 50-70 percig tartanak, szünet közbeiktatása nélkül, annak érdekében, hogy elkerüljék a közösségi terekben való tömörülést. Az egyes ülőhelyek között szabad helyek lesznek, és szervezési okokból az egy háztartásban élők sem ülhetnek közvetlenül egymás mellé.

Az első koronavírusos koncertet a bécsiek június 5-én tartották Daniel Barenboim zongoraművészi és karmesteri közreműködésével, aki Mozart K. 595-ös jegyzékszámú B-dúr zongoraversenyét adta elő Beethoven V. szimfóniájának társaságában. A júniusi egyéni hangversenyek során fellép a Musikvereinben többek között Riccardo Muti, és Franz Welser-Möst egy-egy Schubert- és Josef, Johann, illetve Richard Strauss-programmal, a Bécsi Szimfonikus Zenekar Philippe Jordan és Manfred Honeck vezényletével, valamint szólóestekre és kamarakonzertekre is sor kerül Julian Rachlin, Daniel Barenboim, Rudolf Buchbinder, az Artis Quartet, az Alban Berg Együttes és az Altenberg Trió részvételével.

A járványtól leginkább sújtott Olaszországban is újrarendül június 15-től a hangversenyélet, magától értetődően rendkívül körültekintő biztonsági intézkedések

mellett. Az olasz kormány bejelentette, hogy június 15-től ismét engedélyezik a hangversenyek és színházi előadások megtartását zárt és szabad térben egyaránt, amennyiben a rendezők egy sor intézkedést foganatosítanak a közegészség megóvása érdekében. Ezek közé az intézkedések közé tartozik, hogy valamennyi helyet elővételben kell értékesíteni, és két ülőhely között legalább egy méter távolságot kell tartani, a közreműködőket is beleértve. A beltéri előadásokon legfeljebb 200 néző vehet részt, míg a szabadtéri rendezvényekre akár 1000 férőhelyet is értékesíthetnek. Az egyes tartományok vezetősége azonban eltérhet ettől, a tartomány járványügyi statisztikai adatainak figyelembe vételével. Maszk viselése mindenki számára kötelező, és csak 37,5 °C alatti hőmérséklettel lehet belépni a helyszínre. A közönséggel közvetlenül érintkező személyzetet pedig megfelelő védőruházattal kell ellátni. Az olasz kormány ezen túlmenően számos további megelőző intézkedésről rendelkezett, beleértve a fertőtlenítést és a szellőztetést, a közönség mozgását a közösségi terekben, a jegypénztáraktól kezdve a folyosón át a büféig. Valamennyi területet folyamatosan takarítani és fertőtleníteni kell, továbbá információs táblákat, videóüzeneteket és hirdetőtáblát kell kihelyezni amelyek révén tájékoztatják a közönséget a biztonsági intézkedésekről és a megelőzés fontosságáról.

Az első olyan komolyzenei fesztivál Olaszországban, amelyen a járvány kitérője óta ismét nyilvános koncerteket rendeznek, a Riccardo Muti nevével fémjelzett Ravezzani Fesztivál lesz.

A sorban 31. Ravezzani Fesztiválon június 21. és július 30. között mintegy 40 rendezvényre kerül sor. A nyitóhangversenyt Riccardo Muti vezényli, akárcsak 30 évvel ezelőtt, szinte napra pontosan a legelső hangversennyel megegyezően, ugyanazon a helyszínen, a 15. századi Rocca Brancaleone erődíjében, a Luigi Cherubini Ifjúsági Zenekar és Rosa Feola közreműködésével.

Mivel a fiatal művészek – akiknek megélhetését nagyon súlyosan érintette a válság –, voltak a világjárvány egyik leghátrányosabban érintett áldozatai, ezért az ő megsegítésükre döntöttek úgy a fesztivál szervezői, hogy elsősorban nekik kínálják fellépési lehetőséget. Ennek következtében a 2004-ben Riccardo Muti által alapított Luigi Cherubini Ifjúsági zenekar, ami a 30 év alatti hivatásos olasz muzsikusoknak kíván tapasztalatszerzési lehetőséget teremteni, öt különböző programban működik közre ezen a nyáron.

Az előadásokat természetesen a kormány megelőző intézkedéseit és a társadalmi távolságtartás előírásait szigorúan betartva rendezik meg. A közönség mind a 250 tagjának kötelező lesz maszkot viselnie, és egyenkénti beléptetésre kerül sor. Már most készülnek azonban a 2021. évi Ravezzani Fesztiválra, amit az észak-olasz város leghíresebb tiszteletbeli polgára, Dante Alighieri jegyében tartanak meg, halálának 700. évfordulóján.

Miközben Európa hangversenytermeiben és szabad-

téri fesztiváljain lassan újra indul az élet, a londoni Southbank Centre, az Egyesült Királyság legnagyobb művészeti és kulturális szervezete, ami nyolc zenekarnak ad otthont, a 2020–2021 pénzügyi évben a legjobb forgatókönyv esetén is legkevesebb ötmillió font értékű veszteséggel számol, valamint arra figyelmeztet, hogy egészen 2021 áprilisáig szüneteltetheti működését, amennyiben nem kap további támogatást a kormánytól, tekintve, hogy szeptemberre feléli valamennyi tartalékát. A Southbank Centre bevételeinek mintegy 37%-a származik támogatásból. A maradék a jegybevételből, a bár, kávézó és étterem jövedelméből, valamint konferenciák és más rendezvények bevételéből tevődik össze. Mivel a járványügyi intézkedések megkövetelik a társadalmi távolságtartást, ezért csak kislétszámú rendezvényeket tarthatnának, aminek következtében a veszteségük akár a 11 millió fontot is elérheti, amennyiben nem a normál üzemmódban működnek. Ezért a központ vezetői úgy gondolják, hogy a várható veszteség csökkentése érdekében szükséges lenne a működés szüneteltetése. Gillian Moore, a Southbank Centre zenei igazgatója úgy nyilatkozott a *The Guardian* című lapnak, hogy „dolgozunk a muzsikusok biztonságán, mint például hogy milyen távolságra legyen elhelyezve a harang a harsonától, hogy ne járjon kockázattal. A Royal Festival Hall befogadóképessége 2700 fő de a társadalmi távolságtartásnak való megfeleléssel, csak kevesebb, mint 800 főt fogadhatnánk. Az ebből fakadó veszteség horribilis.”

Hamburg néhány éve megnyílt csodálatos koncertpalotája, a koronavírus miatt március közepe óta szintén zárva tartó Elbphilharmonie, szeptembertől tervezi a koncertek megrendezését, egy olyan „Book now, pay later” jegyértékesítési rendszerben, amely szerint az előre „megvásárolt” jegyeket csak később kell kifizetni. Május 25-től ugyan részlegesen megkezdte működését, és a jegyek is lefoglalhatók május 26. óta, de ezeket csak akkor kell kifizetni, ha legkésőbb hat héttel a koncert dátuma előtt bizonyossá válik, hogy a hangverseny valóban megrendezésre kerül. Közel hat hónap szünet után az első koncerten a Pittsburghi Szimfonikus Zenekar lép majd fel, Manfred Honeck vezényletével, valamint Anne-Sophie Mutter közreműködésével, Beethoven születésének 250. évfordulója tiszteletére. Az NDR Elbphilharmonie Zenekar (Északnémet Rádiózenekar) zeneigazgatója, Alan Gilbert és Leonidas Kavakos hegedűművész közreműködésével Sztravinszkij „Concerto in Re” című művét adja elő, a 2021 áprilisára tervezett „Sztravinszkij Hamburgban” címmel rendezendő fesztivál mintegy előzeteseként. A Sztravinszkij tiszteletére rendezett fesztivál mellett a jövő évadra olyan további kiemelt hegedűs eseményeket is terveznek, mint Patricia Kopatchinskaja hatnapos vendégszereplése.

Kaizinger Rita